

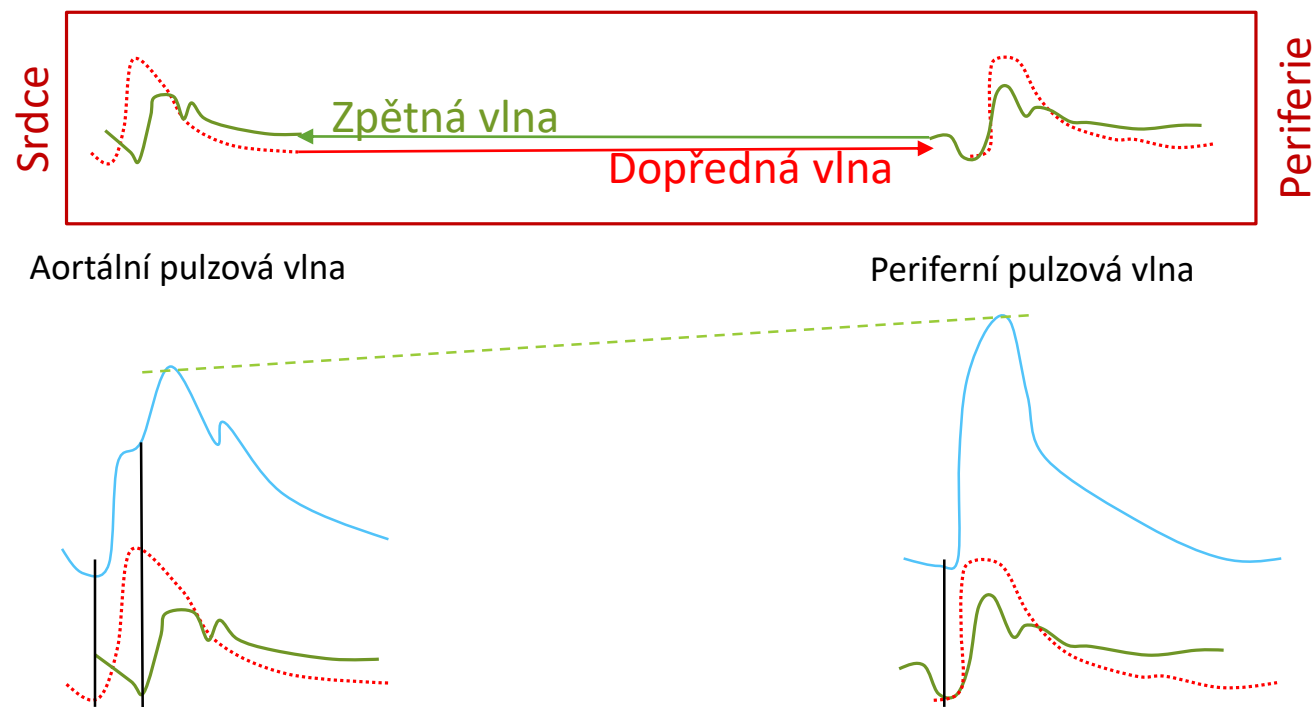
Rychlost pulzové vlny (XII)

Definice pulzové vlny

- Pulzová vlna vzniká během srdeční revoluce, kdy dochází za systoly k vypuzení krve z levé komory do velkého oběhu. Arteriální systém se s tímto rychle vypuzeným objemem vyrovnává svou poddajností (compliance), tedy schopností krátkodobého zvětšení průřezu artérie.
- Jednotlivý pulz bezprostředně po systole prochází celým arteriálním systémem velkou rychlostí, neporovnatelně větší než je vlastní rychlost toku okysličené krve.
- Rychlost šíření pulzové vlny (PWV) je měřitelná, pohybuje se v rozmezí od 4 m/s v aortě.

Pozor, vlastní rychlost proudící krve je podstatně nižší, udává se kolem 80-100 cm/s v aortě

Křivka pulzové vlny

Pulzová vlna je složena ze dvou komponent, dopředné složky a zpětné složky. Dopředná složka směřuje od srdce k periférii. Zpětná je tvořena odraženou vlnou (na bifurkacích nebo perifériích), která se vrací stěnou zpět a ovlivňuje tak výslednou vlnu.

Jiné časové intervaly setkání vln vytváří rozdílné tvary centrální a periferní pulzové křivky. Protože rychlost pulzové vlny narůstá směrem k periférii, je i amplituda periferní pulzové vlny vyšší.

Rychlost pulzové vlny

1. Rychlost centrální pulzové vlny je 6-8 m/s
 - Centrální pulzová vlna se skládá z anakrotické části, katakrotické části a dikrotické incisury. Anakrotickou část reprezentuje prudký vzestup křivky. Katakrotická část je znázorněna klesající křivkou po nástupu maxima. **Dikrotická incisura** přerušuje katakrotickou křivku a je známkou uzávěru aortální chlopně (následuje malá dikrotická vlna směrem vzhůru již patří k diastole).
 - Nejvýraznější je dikrotická incisura v mladém věku, se zvyšujícím věkem incisura postupně mizí
2. Rychlost periferní pulzové vlny je 10-20 m/s (v závislosti na místě měření)
 - Periferní pulzová vlna se skládá ze tří vln; dopadající vlny generované prouděním krve a dvou odražených vln, jednou z oblasti rukou a druhou ze spodní části těla.
 - Tvar periferní křivky závisí na místě, ze kterého je měřena. Nejmenší bude z a. radialis (nejčastější měření), nejvyšší bude z a. dorsalis pedis. Další možností je a. brachialis nebo a. femoralis.

Faktory ovlivňující rychlost pulzové vlny

1. Ovlivnitelné:

- Kouření
- Obezita
- Fyzická aktivita
- Diabetes mellitus
- Dyslipidémie

2. Neovlivnitelné:

- Věk
- Pohlaví
- Genetická zátěž

Změna pulzové vlny vlivem věku

Vzrůstající věk :

Důvody zvýšené rychlosti a vymizení typických rysů pulzové vlny:

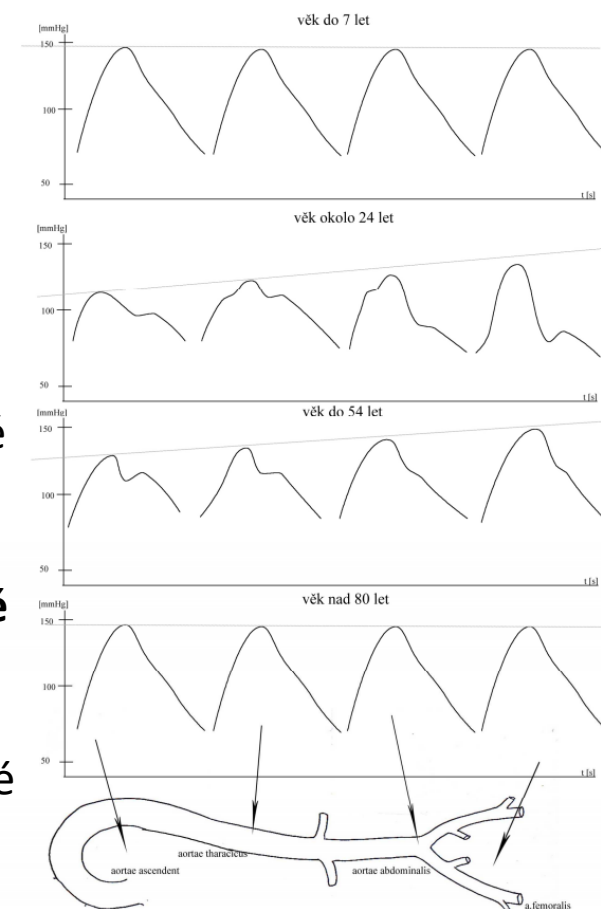
1. Arteriální rigidita:

Rychlý návrat tlakové vlny je způsoben arteriální tuhostí zvyšující rychlost pulzové vlny.

- Změny v tunica media:
 - Hyperplazie. Elastická vlákna ztrácejí své uspořádání jako v rané etapě lidského života a vykazují známky zeslabení, rozštěpení, roztřepení a fragmentace.
 - **Nahrazení elastinové složky kolagenní, která je mnohem méně pružná**

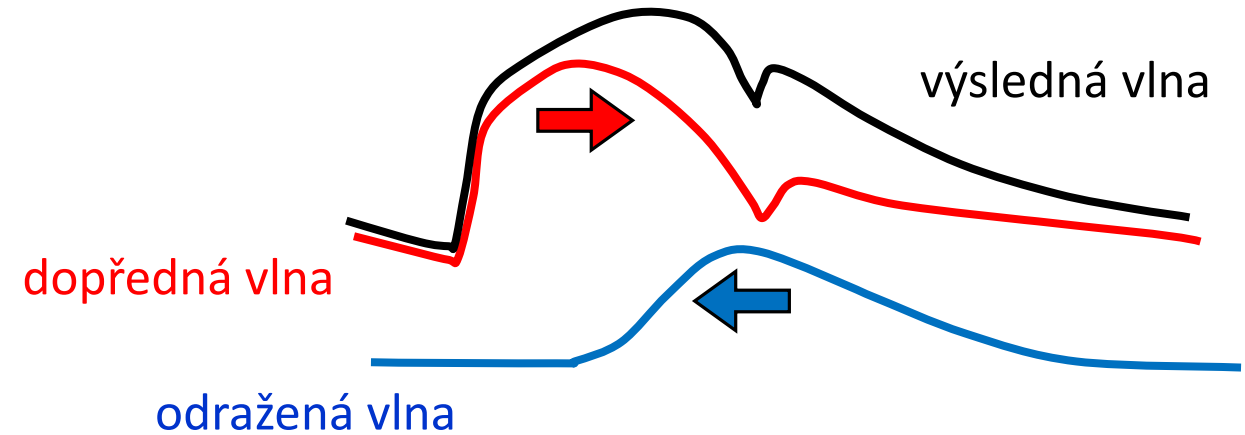
2. Nárůst tlaku:

- Se vzrůstajícím věkem dochází k progresivnímu nárůstu tlaku v druhé systole doprovázeném vymizením druhé diastolické tlakové vlny.

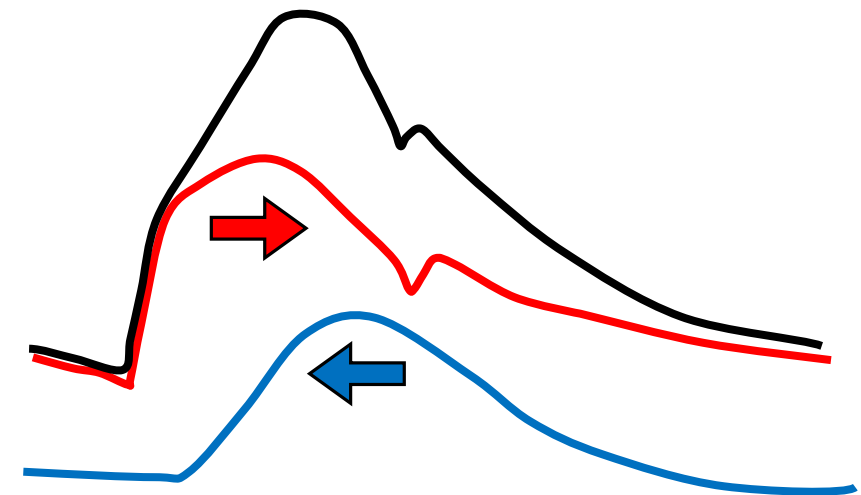
Mladý člověk:

Vysoká arteriální compliance → nižší rychlost pulzové vlny → odražená vlna se setká s dopřednou vlnou na začátku diastoly → nižší výsledná pulzová amplituda

Starší člověk:

Snížená arteriální compliance → zvýšená rychlost pulzové vlny → odražená vlna se setká s dopřednou vlnou už na konci systoly → vyšší výsledná pulzová amplituda

Změna pulzové vlny vlivem věku II

Dětský věk :

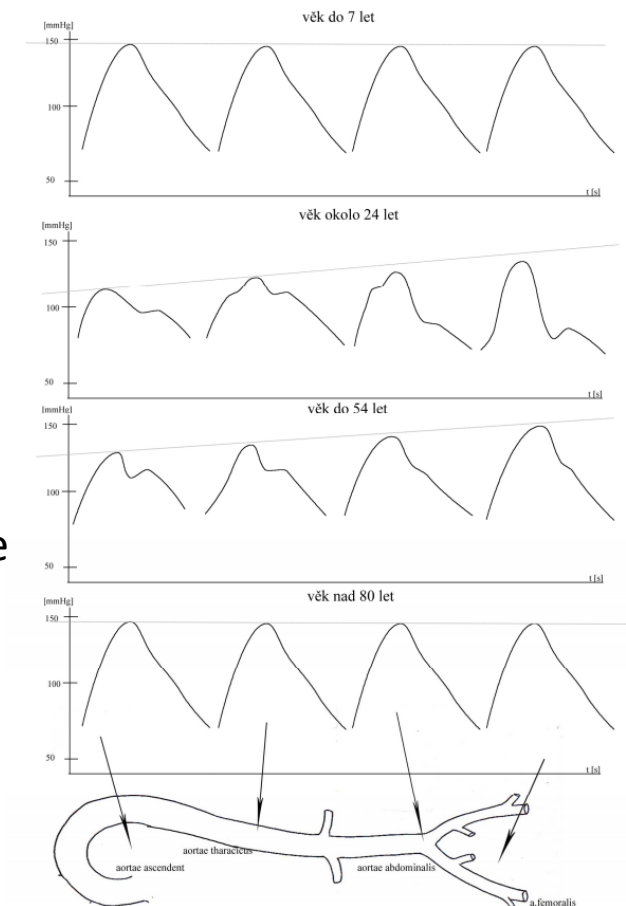
Důvody zvýšené rychlosti a vymizení typických rysů pulzové vlny:

1. Délka cévního systému

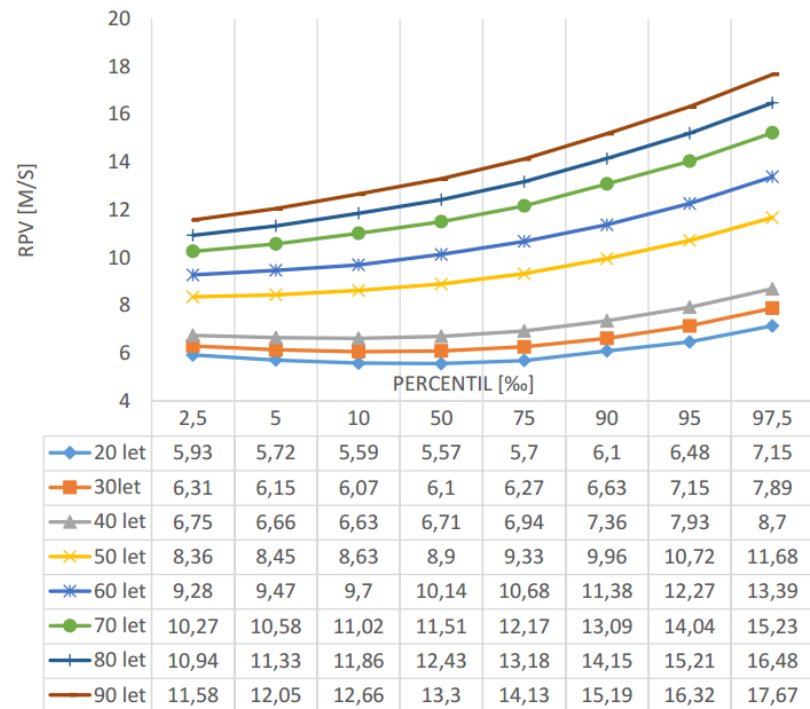
- Krátký systém zkracuje dobu návratu zpětné vlny a pulzová vlna je relativně velmi pomalá. Výsledkem je sumace vln, která „stírá“ vrchol první systoly a postsystolické minimum

2. Doba ejekce

- Relativně dlouhá doba ejekce krve z levé komory navzdory malému tělu a relativně rychlému srdečnímu pulzu způsobuje změny sumace křivek

Hodnoty pulzové vlny

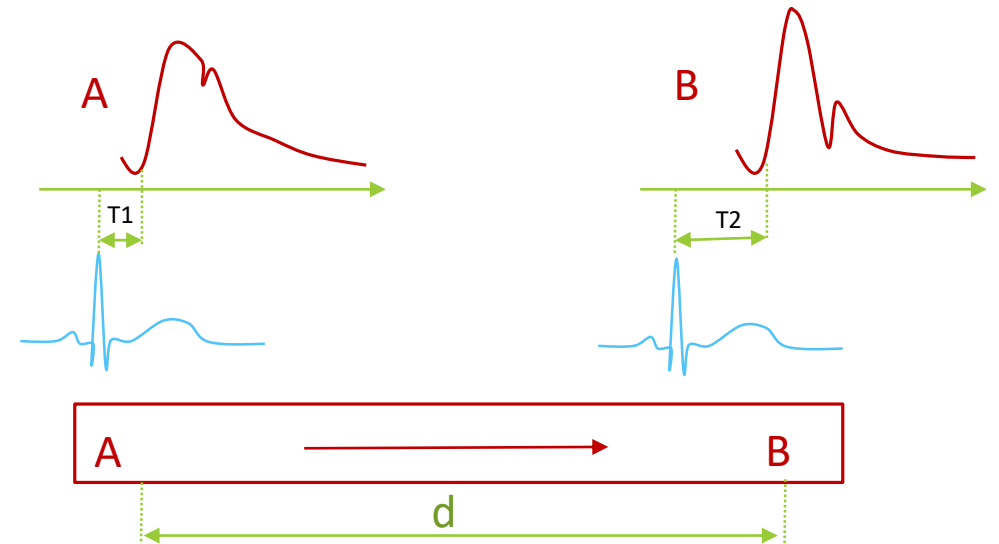
Referenční intervaly RPV pro karotido-femorální index. Na Y ose se nacházejí hodnoty rychlosti pulzové vlny typické pro jednotlivé roky. Na X ose potom percentilového zastoupení. Pokud se naměřené hodnoty pohybují výše než je referenční hodnota 90. percentilu v odpovídající věkové kategorii jedná se o určitý ukazatel kardiovaskulární patologie. V tabulce pod grafem jsou hodnoty rychlosti pulzové vlny.

Metody měření pulzové vlny

1. Přímé
 - Katetrizace
2. Nepřímé
 1. Ultrazvuk
 2. Sfygmografie
 3. Bioimpedance

Sfygmografické měření pulzové vlny

- Zlatým standardem v klinické praxi je měření karotido-femorálního indexu pomocí postupného měření (sfygmograficky snímané tlakové křivky) na a. carotis a a. femoralis a kontinuálního záznamu EKG.
- Tato metoda je dobře reprodukovatelná (rozdíly mezi dvěma vyšetřujícími jsou do 5 %) a její výhodou je fakt, že je studován určitý arteriální segment jako celek.
- Při hodnocení je třeba vzít v úvahu aktuální TK, který je funkční determinantou tepenné tuhosti: vysoký TK zvyšuje rigiditu tepny. Největší význam má sledování rychlosti na aortě, kdy tento parametr charakterizuje nárazníkovou funkci centrálního řečiště

$$PWV = d / (T2 - T1)$$

Čas od R kmitu po začátek vzestupné části tlakových křivek určuje tranzitní čas. Další komponentou je vzdálenost mezi oběma měřenými místy. Rychlost se pak vypočítá z poměru těchto dvou veličin v metrech za sekundu.